Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MACIEJA SZPUNARA
przedstawiona w dniu 1 sierpnia 2025 r.[1]

Sprawa C-371/24 [Comdribus][i]

HW
przy udziale
Ministère public

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu, Francja)]

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych – Dyrektywa (UE) 2016/680 – Artykuł 10 – Przetwarzanie szczególnych kategorii danych – Bezwzględna niezbędność – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuły 7, 8 i 49

I. Wprowadzenie

1. Pobieranie odcisków palców i wykonywanie fotografii jest klasyczną metodą identyfikacji w ramach postępowania przygotowawczego. Niemniej jednak te dane osobowe umożliwiają jednoznaczne zidentyfikowanie osoby fizycznej, a zatem uznaje się je za szczególnie wrażliwe.

2. W niniejszej sprawie na Trybunale spoczywa delikatne zadanie polegające na znalezieniu równowagi między praktykami często uznawanymi przez organy policji za powszechne a ochroną danych osób, których dane dotyczą.

[1] Język oryginału: francuski.

[i] Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

II. Ramy prawne

A. Dyrektywa (UE) 2016/680

3. Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy (UE) 2016/680[2] stanowi, że „[n]iniejsza dyrektywa ustanawia przepisy o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w tym ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania takim zagrożeniom".

4. Artykuł 4 tej dyrektywy brzmi następująco:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by dane osobowe były:

a) przetwarzane zgodnie z prawem i rzetelnie;

b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i uzasadnionych celach i nieprzetwarzane w sposób niezgodny z tymi celami;

c) adekwatne, stosowne i nienadmierne do celów, dla których są przetwarzane;

[…]

4. Za przestrzeganie przepisów ust. 1, 2 i 3 odpowiada administrator, który musi być w stanie wykazać fakt ich przestrzegania".

5. Zgodnie z art. 6 wspomnianej dyrektywy:

„Państwa członkowskie zapewniają, by administrator – w stosownym przypadku i w miarę możliwości – wyraźnie rozróżniał dane osobowe poszczególnych kategorii osób, których dane dotyczą, takich jak:

a) osoby, w stosunku do których istnieją poważne podstawy, by przypuszczać, że popełniły lub zamierzają popełnić czyn zabroniony;

b) osoby skazane za czyn zabroniony;

c) pokrzywdzeni czynem zabronionym lub osoby, w przypadku których określone fakty wskazują, że mogą stać się ofiarą czynu zabronionego; oraz

d) osoby inne w stosunku do czynu zabronionego, takie jak osoby, które mogą zostać wezwane do złożenia zeznań w ramach postępowania przygotowawczego w sprawie czynu zabronionego lub na dalszych etapach postępowania karnego, osoby, które mogą dostarczyć informacji o czynach zabronionych, lub osoby, które mają kontakty lub powiązania z jedną z osób, o których mowa w lit. a) i b)".

[2] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylająca decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz.U. 2016, L 119, s. 89).

6. Artykuł 8 tej dyrektywy stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by przetwarzanie było zgodne z prawem wyłącznie wówczas i w zakresie, w jakim jest ono niezbędne do wykonania zadania realizowanego przez właściwy organ w celach określonych w art. 1 ust. 1 oraz ma podstawę w prawie Unii lub prawie państwa członkowskiego.

2. Prawo państwa członkowskiego regulujące przetwarzanie w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy określa co najmniej powody przetwarzania, dane osobowe mające podlegać przetwarzaniu oraz cele przetwarzania”.

7. Artykuł 10 dyrektywy 2016/680 przewiduje:

„Przetwarzanie danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe lub przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzanie danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej, danych dotyczących zdrowia lub danych dotyczących seksualności i orientacji seksualnej osoby fizycznej jest dozwolone wyłącznie wtedy, jeżeli jest bezwzględnie niezbędne, podlega odpowiednim zabezpieczeniom dla praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz:

a) jest dopuszczone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego;

b) jest niezbędne dla ochrony żywotnych interesów osoby fizycznej, której dane dotyczą, lub innej osoby; lub

c) takie przetwarzanie dotyczy danych osobowych w sposób oczywisty upublicznionych przez osobę, której dane dotyczą”.

8. Artykuł 13 tej dyrektywy brzmi następująco:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, by administrator udostępniał osobie, której dane dotyczą, przynajmniej następujące informacje:

a) tożsamość i dane kontaktowe administratora;

b) dane kontaktowe inspektora ochrony danych, w razie potrzeby;

c) cele przetwarzania, do których mają posłużyć dane osobowe;

d) informacje o prawie do wniesienia skargi do organu nadzorczego oraz dane kontaktowe organu nadzorczego;

e) informacje o prawie żądania od administratora dostępu do danych osobowych, sprostowania lub usunięcia danych osobowych lub ograniczenia przetwarzania danych osobowych odnoszącego się do osoby, której dane dotyczą.

2. Państwa członkowskie zapewniają, by oprócz informacji, o których mowa w ust. 1, w konkretnych przypadkach administrator przekazywał osobie, której dane dotyczą, następujące dalsze informacje umożliwiające wykonywanie przysługujących jej praw:

a) podstawa prawna przetwarzania;

b) okres przechowywania danych osobowych lub, gdy nie jest to możliwe, kryteria służące określeniu tego okresu;

c) w stosownym przypadku kategorie odbiorców danych osobowych, w tym odbiorców w państwach trzecich lub organizacjach międzynarodowych;

d) w razie potrzeby dalsze informacje, zwłaszcza gdy dane osobowe są zbierane bez wiedzy osoby, której dotyczą.

3. Państwa członkowskie mogą przyjąć akty prawne pozwalające opóźnić, ograniczyć lub pominąć informowanie osoby, której dane dotyczą, przewidziane w ust. 2 w takim zakresie i przez taki czas, w jakim odnośny środek jest działaniem koniecznym i proporcjonalnym w społeczeństwie demokratycznym, z należytym uwzględnieniem praw podstawowych i uzasadnionych interesów danej osoby fizycznej, aby:

a) uniemożliwić utrudnianie czynności postępowań urzędowych lub sądowych, postępowań przygotowawczych lub procedur;

b) uniemożliwić zakłócanie zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych lub wykonywania kar;

c) chronić bezpieczeństwo publiczne;

d) chronić bezpieczeństwo narodowe;

e) chronić prawa i wolności innych osób.

[…]”.

9. Artykuł 54 wspomnianej dyrektywy stanowi:

„Z zastrzeżeniem dostępnych środków administracyjnych lub pozasądowych środków ochrony prawnej, w tym prawa do wniesienia skargi do organu nadzorczego na mocy art. 52, państwa członkowskie zapewniają osobie, której dane dotyczą, prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, jeżeli osoba ta uważa, iż jej prawa ustanowione w przepisach przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy zostały naruszone wskutek przetwarzania jej danych osobowych w sposób niezgodny z tymi przepisami”.

B. Prawo francuskie

10. Artykuł 55-1 code de procédure pénale (kodeksu postępowania karnego) stanowi:

„Oficer policji sądowej może przeprowadzać lub zlecić przeprowadzenie pod swoim nadzorem wobec każdej osoby, która może udzielić informacji o danych okolicznościach, lub wobec każdej

osoby, w odniesieniu do której istnieje jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo, czynności zewnętrznego pobierania próbek koniecznych do wykonania badań technicznych i naukowych w celu porównania ze śladami i z poszlakami zebranymi do celów postępowania przygotowawczego.

Przeprowadza on lub zleca przeprowadzenie pod swoim nadzorem czynności zbierania danych identyfikacyjnych, a w szczególności pobierania odcisków palców i dłoni lub wykonywania fotografii niezbędnych do zasilania baz danych policji i pozyskiwania z nich informacji zgodnie z zasadami właściwymi dla każdej z tych baz.

Odmowa poddania się zarządzonym przez oficera policji sądowej czynnościom pobrania próbek, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim, przez osobę, w odniesieniu do której istnieje jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo, podlega karze jednego roku pozbawienia wolności i grzywny w wysokości 15 000 EUR.

Bez uszczerbku dla stosowania akapitu trzeciego, w razie gdy pobranie odcisków palców lub dłoni lub wykonanie fotografii jest jedynym sposobem identyfikacji osoby przesłuchiwanej na podstawie art. 61-1 lub 62-2 w związku ze zbrodnią lub z występkiem zagrożonym karą co najmniej trzech lat pozbawienia wolności, a osoba odmawia wykazania swojej tożsamości lub przedstawia oczywiście nieprawdziwe dane dotyczące tożsamości, czynność tę można przeprowadzić bez zgody tej osoby, za pisemnym upoważnieniem prokuratora Republiki, do którego oficer policji sądowej skieruje uzasadniony wniosek. Oficer policji sądowej lub, pod jego kontrolą, funkcjonariusz policji sądowej stosuje przymus w zakresie, w jakim jest to absolutnie niezbędne, i w sposób proporcjonalny. W razie potrzeby uwzględnia on podatność danej osoby na zagrożenia. Z czynności tej sporządza się protokół wskazujący powody, dla których stanowi ona jedyny sposób identyfikacji osoby, oraz dzień i godzinę jej dokonania. Protokół przekazywany jest prokuratorowi Republiki, a jego odpis doręczany zainteresowanemu”.

III. Spór w postępowaniu głównym, pytania prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

11. W dniu 30 maja 2020 r. ponad stu działaczy klimatycznych zajęło Pola Elizejskie w Paryżu (Francja). Służby porządkowe interweniowały w celu ich rozproszenia i zatrzymały szereg osób, w tym HW, pod zarzutem organizacji niezgłoszonego zgromadzenia i stawiania oporu wobec funkcjonariuszy publicznych. Przesłuchiwany w ramach zatrzymania HW podał swoją tożsamość, ale odmówił poddania się pobraniu odcisków palców i wykonaniu fotografii niezbędnych do identyfikacji, mimo że został poinformowany, iż odmowa ta stanowi przestępstwo, za które grożą mu kara pozbawienia wolności i grzywna.

12. W dniu 1 czerwca 2020 r., po zakończeniu zatrzymania, HW został postawiony przed prokuratorem Republiki i juge des libertés et de la détention (sędzią ds. ograniczenia wolności i pozbawienia wolności, Francja), który objął go nadzorem sądowym i poinformował, że powinien stawić się przed tribunal correctionnel de Paris (sądem karnym w Paryżu, Francja). HW zarzucono:

– po pierwsze, zorganizowanie w Paryżu w dniu 30 maja 2020 r. zgromadzenia na drodze publicznej, które nie zostało wcześniej zgłoszone zgodnie z warunkami określonymi w ustawie, w tym przypadku w szczególności poprzez wzywanie uczestników do działania

poprzez instruowanie ich, aby nie okazywali dokumentów tożsamości i nie stosowali się do poleceń służb porządkowych poprzez utworzenie ludzkiego łańcucha, przy czym polecenia te zostały natychmiast wykonane przez innych manifestujących;

– po drugie, odmowę przekazania lub wykonania – na wniosek organu sądowego w ramach dochodzenia wstępnego, dochodzenia prowadzonego w przypadku ujęcia sprawcy na gorącym uczynku lub postępowania przygotowawczego – w Paryżu w dniu 31 maja 2020 r. tajnego sposobu odszyfrowywania środków kryptologicznych, które mogły zostać użyte do przygotowania, ułatwienia lub popełnienia zbrodni lub występku, w tym przypadku poprzez odmowę przekazania kodów swojego telefonu; oraz

– po trzecie, odmowę poddania się w Paryżu w dniu 30 maja 2020 r. pobraniu odcisków palców i dłoni lub wykonaniu fotografii niezbędnych do zasilenia baz danych policji i pozyskiwania z nich informacji zgodnie z zasadami właściwymi dla każdej z tych baz, mimo że istniał jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełnił on lub usiłował popełnić przestępstwo.

13. Wyrokiem z dnia 8 września 2021 r. tribunal correctionnel de Paris (sąd karny w Paryżu) uniewinnił HW za czyny objęte dwoma pierwszymi zarzutami, lecz uznał go za winnego popełnienia czynów objętych trzecim zarzutem i w związku z tym nałożył na niego grzywnę w wysokości 300 EUR.

14. HW i prokuratura wnieśli apelację od tego wyroku do cour d'appel de Paris (sądu apelacyjnego w Paryżu, Francja), będącego sądem odsyłającym.

15. Sąd odsyłający uważa, że niezależnie od wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti (Rejestracja danych biometrycznych i genetycznych przez policję)[3] pozostają pewne wątpliwości dotyczące wykładni art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy.

16. W pierwszej kolejności rozważania Trybunału zawarte w wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I mają zdaniem sądu odsyłającego zastosowanie do postępowania karnego przewidującego systematyczne zbieranie danych biometrycznych i genetycznych każdej osoby, co do której istnieją wystarczające dowody popełnienia przestępstwa uzasadniające przedstawienie jej zarzutów[4]. Trybunał nie wypowiedział się natomiast jeszcze w kwestii sytuacji prawnej takiej jak ta przewidziana w art. 55-1 kodeksu postępowania karnego, przewidującym systematyczne zbieranie danych biometrycznych[5] osoby, co do której istnieje „jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo", w ramach postępowania przygotowawczego, co nie jest równoznaczne z przedstawieniem zarzutów. Zdaniem sądu odsyłającego konieczne jest zatem ustalenie, czy warunek ten jest wystarczający, aby spełnić wymogi wynikające z dyrektywy 2016/680.

17. W drugiej kolejności sąd odsyłający zastanawia się, czy dyrektywa 2016/680 nakłada na właściwe organy obowiązek uzasadnienia bezwzględnej niezbędności przetwarzania, którego organy te dokonują.

[3] Wyrok z dnia 26 stycznia 2023 r. (C-205/21, zwany dalej „wyrokiem Ministerstvo na vatreshnite raboti I", EU:C:2023:49).

[4] Trybunał stwierdził w pkt 135 wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I, że rozpatrywane przepisy dyrektywy 2016/680 stoją na przeszkodzie takiemu systematycznemu zbieraniu danych.

[5] Zgodnie z art. 3 ust. 13 dyrektywy 2016/680 wizerunki twarzy i dane daktyloskopijne stanowią dane biometryczne.

18. W trzeciej kolejności niniejsza sprawa porusza nową w świetle prawa Unii problematykę: zgodnie z ustawodawstwem francuskim odmowa poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych stanowi samoistne przestępstwo, które może być ścigane i – nawet jeśli główne przestępstwo stanowiące podstawę zbierania danych identyfikacyjnych nie zakończyło się skazaniem – pociągać za sobą skazanie (zwane dalej „samoistnym skazaniem"). Powstaje zatem pytanie, czy w tych okolicznościach wymóg „bezwzględnej konieczności" zbierania danych biometrycznych jest spełniony i czy takie samoistne skazanie jest uzasadnione.

19. Zdaniem sądu odsyłającego odpowiedź na te pytania ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, biorąc pod uwagę, że HW był ścigany i skazany jedynie za przestępstwo odmowy poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, mimo że został on uniewinniony od zarzutu popełnienia głównego przestępstwa w postaci organizacji niezgłoszonego zgromadzenia, które było podstawą zebrania danych identyfikacyjnych, przy czym na żadnym etapie postępowania nie pojawiło się odpowiednie uzasadnienie bezwzględnej niezbędności zastosowania tego środka.

20. W tych okolicznościach cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) i art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak art. 55-1 [francuskiego kodeksu postępowania karnego], które przewidują systematyczne zbieranie danych identyfikacyjnych (pobieranie odcisków palców i fotografowanie) osób, w odniesieniu do których istnieje jeden lub więcej powodów, aby podejrzewać, że popełniły one lub usiłowały popełnić przestępstwo?

2) Czy art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) i art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak art. 55-1 [francuskiego kodeksu postępowania karnego], które nie nakładają na właściwy organ obowiązku odpowiedniego uzasadnienia w każdym indywidualnym przypadku, w jakim zakresie zebranie danych jest bezwzględnie niezbędne?

3) Czy art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) i art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, takim jak art. 55-1 [francuskiego kodeksu postępowania karnego], które zezwalają na odrębne ściganie i skazanie osoby, która odmówiła poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, nawet jeśli osoba ta nie była ścigana ani skazana za przestępstwo, które stanowiło podstawę zastosowania tego środka?".

21. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wpłynął do sekretariatu Trybunału w dniu 24 maja 2024 r. Uwagi na piśmie zostały przedstawione przez rządy francuski i polski, Irlandię oraz przez Komisję Europejską. Rządy francuski i czeski, Irlandia oraz Komisja były obecne na rozprawie, która odbyła się w dniu 30 kwietnia 2025 r.

IV. Analiza

A. W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

1. W przedmiocie sformułowania

22. Gwoli przypomnienia: poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym *systematyczne* zbieranie danych identyfikacyjnych (pobieranie odcisków palców i fotografowanie) osób, w odniesieniu do których istnieje jeden lub więcej powodów, aby podejrzewać, że popełniły one lub usiłowały popełnić przestępstwo.

23. Pragnę wskazać, że z lektury wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że głównym źródłem wątpliwości sądu odsyłającego wydaje się fakt, iż art. 55-1 kodeksu postępowania karnego zezwala na zbieranie danych biometrycznych osób, którym nie zostały formalnie postawione zarzuty w postępowaniu karnym.

24. Co się tyczy sformułowania pytania pierwszego, użycie przymiotnika „systematyczne” przez sąd odsyłający [6] było przedmiotem dyskusji między stronami w ramach ich uwag na piśmie.

25. Rząd francuski utrzymuje, że błędne jest twierdzenie, iż ustawodawstwo francuskie przewiduje „systematyczne” zbieranie tych danych biometrycznych, ponieważ chodzi nie o obowiązek, lecz o możliwość.

26. Komisja podziela stanowisko rządu francuskiego, podkreślając, że oficer policji sądowej dysponuje „zakresem uznania”, co się tyczy dokonywanego przez niego pobierania próbek. Instytucja ta utrzymuje, że owo pobieranie próbek nie jest „systematyczne”, ponieważ dokonuje się go nie wobec wszystkich osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa, lecz wyłącznie w zależności od potrzeb postępowania przygotowawczego.

27. HW ze swej strony twierdzi, że biorąc pod uwagę praktykę organów policji, rozpatrywane zbierane danych ma charakter systematyczny [7].

28. W tym względzie należy przypomnieć, że do Trybunału nie należy orzekanie w przedmiocie wykładni przepisów krajowych ani orzekanie, czy ich wykładnia lub stosowanie przez sąd krajowy są prawidłowe, ponieważ takie zadanie należy do wyłącznej właściwości tego sądu [8].

29. Trybunał, do którego zwrócono się o udzielenie sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi, jest przy tym jednak właściwy, aby dostarczyć temu sądowi wskazówek opartych na aktach postępowania głównego oraz na przestawionych mu na piśmie lub ustnie uwagach [9].

[6] Sąd odsyłający używa tego określenia nie tylko w tym pytaniu, lecz również w uzasadnieniu postanowienia odsyłającego (zob. pkt 16 niniejszej opinii). Nie przedstawia jednak żadnego wyjaśnienia w odniesieniu do użycia tego wyrazu.

[7] HW podnosi przed sądem odsyłającym, że w dniu 1 stycznia 2020 r. w zautomatyzowanym zbiorze odcisków palców („FAED”) były zarejestrowane odciski palców ponad 6,5 mln osób.

[8] Wyrok z dnia 4 października 2024 r., Bezirkshauptmannschaft Landeck (Próba uzyskania wglądu do danych osobowych przechowywanych w telefonie komórkowym) (C-548/21, zwany dalej „wyrokiem Bezirkshauptmannschaft Landeck”, EU:C:2024:830, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo).

[9] Zobacz w szczególności wyrok z dnia 28 listopada 2023 r., Commune d’Ans (C-148/22, EU:C:2023:924, pkt 31).

30. Mam świadomość, że granica między udzieleniem użytecznej odpowiedzi a wykładnią prawa krajowego może być subtelna.

31. Muszę jednak wyjaśnić, że użycie przez sąd odsyłający określenia „systematyczne zbieranie" danych wynika z wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I, który wydaje się leżeć u podstaw pytań tego sądu [10].

32. Z pkt 113 tego wyroku wynika bowiem, że zdaniem sądu odsyłającego w owej sprawie art. 4 ust. 1 lit. a)–c), art. 8 ust. 1 i 2 oraz art. 10 dyrektywy 2016/680 wymagają, aby właściwe organy dysponowały *zakresem uznania* przy określaniu konieczności zbierania danych biometrycznych i genetycznych. Tymczasem według tego sądu przewidziane w ustawodawstwie krajowym zbieranie danych *miało zastosowanie w sposób bezwzględnie wiążący* do wszystkich osób, którym przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstw umyślnych ściganych z urzędu, bez określenia w tym ustawodawstwie wymogu stwierdzenia istnienia konkretnej konieczności zbierania wszystkich tych kategorii danych [11].

33. Ponadto Trybunał uznał w pkt 114 wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I, że „należy rozumieć pytanie czwarte jako zmierzające w istocie do określenia, czy art. 10 dyrektywy 2016/680 rozpatrywany w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) i art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym *systematyczne zbieranie* danych biometrycznych i genetycznych *każdej osoby, której przedstawiono zarzuty popełnienia umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, dla celów rejestracji tych danych*, bez przewidzenia obowiązku właściwego organu związanego z określeniem i wykazaniem, po pierwsze, że to zbieranie danych jest niezbędne do realizacji zamierzonych konkretnych celów, i po drugie, że cele te nie mogą być osiągnięte poprzez zebranie jedynie części tych danych" [12].

34. Biorąc pod uwagę dwa poprzednie punkty oraz uwagi stron w niniejszej sprawie [13], należy wyjaśnić pojęcia „zakresu uznania" i „systematycznego zbierania" danych.

35. Jak wynika z pkt 113 i 114 wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I, po pierwsze, „zakres uznania" oznacza przewidzianą w prawie krajowym możliwość ustalenia i wykazania przez właściwy organ bezwzględnej konieczności przetwarzania danych. Po drugie, zbieranie danych jest „systematyczne", gdy ma zastosowanie w sposób bezwzględnie wiążący do każdej osoby objętej zakresem stosowania rozpatrywanego ustawodawstwa krajowego.

36. Wynika z tego, że w celu udzielenia sądowi odsyłającemu użytecznej odpowiedzi Trybunał powinien najpierw ustalić, czy rozpatrywane zbieranie danych jest „systematyczne" w rozumieniu wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I.

37. Należy stwierdzić, że „systematycznego" charakteru zbierania danych biometrycznych nie można wywieść z art. 55-1 kodeksu postępowania karnego. Zgodnie bowiem z samym brzmieniem tego przepisu właściwy organ nie jest zobowiązany do przeprowadzenia pobrania danych wobec każdej osoby, w odniesieniu do której istnieje jeden lub więcej wiarygodnych

[10] Zobacz pkt 15 niniejszej opinii.

[11] Sąd ten wskazał (pkt 78 wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I), że „znaczna większość przestępstw przewidzianych w kodeksie karnym może być popełniona umyślnie i prawie wszystkie te przestępstwa są ścigane z urzędu" oraz że „[z]godnie z przepisami dotyczącymi bułgarskiego postępowania karnego danej osobie przedstawia się zarzuty, gdy zgromadzono wystarczające dowody na to, że ta osoba popełniła przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego".

[12] Wyróżnienie moje.

[13] Zobacz pkt 25 i 26 niniejszej opinii.

powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo. Ponadto w akapicie drugim wspomnianego przepisu uściślono, że pobrania danych dokonuje się zgodnie z zasadami właściwymi dla baz danych policji i o ile dane te są niezbędne do zasilania tych baz i pozyskiwania z nich informacji [14].

38. Niemniej jednak, jak pokazuje dyskusja między stronami, sformułowanie pierwszego pytania prejudycjalnego poprzez odniesienie do „systematycznego" charakteru zbierania danych powoduje niejasności, ponieważ wydaje się zakładać, że zbieranie, które nie jest „systematyczne", jest zgodne z dyrektywą 2016/680. Uważam jednak, że tak nie jest. Jak wyjaśnię w ramach badania istoty sprawy, aby „niesystematyczne" pobieranie danych biometrycznych było zgodne z wymogami dyrektywy 2016/680, musi ono jeszcze być „bezwzględnie niezbędne".

39. W konsekwencji proponuję, aby Trybunał przeformułował pierwsze pytanie prejudycjalne w ten sposób, że poprzez to pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy stoi na przeszkodzie przepisom krajowym zezwalającym na zbieranie danych biometrycznych każdej osoby, w odniesieniu do której istnieje jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo.

2. Co do istoty

a) Uwagi ogólne w przedmiocie art. 10 dyrektywy 2016/680, stosownie do jego wykładni dokonanej przez Trybunał

40. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że art. 10 dyrektywy 2016/680 stanowi przepis szczególny regulujący przetwarzanie szczególnych kategorii danych osobowych (zwanych dalej „danymi wrażliwymi"), w tym danych biometrycznych [15]. Jak wynika z orzecznictwa, celem tego przepisu jest zapewnienie wzmocnionej ochrony w odniesieniu do tego przetwarzania, które ze względu na szczególną wrażliwość rozpatrywanych danych i kontekstu, w jakim są one przetwarzane, może skutkować, jak wynika z motywu 37 tej dyrektywy, powstaniem poważnego ryzyka dla wolności i praw podstawowych, takich jak prawo do poszanowania życia prywatnego i prawo do ochrony danych osobowych, zagwarantowanych w art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą") [16].

41. W drugiej kolejności, jak wynika z samego brzmienia art. 10 dyrektywy 2016/680, wymóg, zgodnie z którym przetwarzanie takich danych jest dopuszczalne „wyłącznie wtedy, jeżeli jest bezwzględnie niezbędne", powinien być interpretowany jako definiujący bardziej rygorystyczne warunki zgodności z prawem przetwarzania danych wrażliwych w porównaniu z warunkami wynikającymi z art. 4 ust. 1 lit. b) i c) oraz art. 8 ust. 1 tej dyrektywy, które odnoszą się jedynie do „niezbędności" przetwarzania danych objętych, w sposób ogólny, zakresem stosowania wspomnianej dyrektywy [17].

[14] Choć te „zasady właściwe dla każdej z tych baz" danych policji nie zostały ujęte w postanowieniu odsyłającym, to rząd francuski zawarł ich szczegółowe wyjaśnienie w uwagach na piśmie.

[15] Do danych wrażliwych przewidzianych w art. 10 dyrektywy 2016/680 zaliczają się w szczególności „dane biometryczne w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej".

[16] Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 116 i przytoczone tam orzecznictwo.

[17] Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 117.

42. A zatem, po pierwsze, użycie przysłówka „wyłącznie” przed wyrażeniem „wtedy, jeżeli jest bezwzględnie niezbędne” podkreśla, że przetwarzanie szczególnych kategorii danych może być uznane za „niezbędne” wyłącznie w ograniczonej liczbie wypadków. Po drugie, charakter „bezwzględnej” niezbędności przetwarzania takich danych wymaga, by ta niezbędność była oceniana w sposób szczególnie rygorystyczny [18].

b) Kryteria służące ustaleniu bezwzględnej konieczności przetwarzania

43. Pragnę zauważyć, że dyrektywa 2016/680 nie definiuje wymogu dotyczącego „bezwzględnej niezbędności”, o którym mowa w jej art. 10.

44. Pewne wskazówki można jednak wywieść z innych przepisów tej dyrektywy. I tak, bez uszczerbku dla przewidzianych we wspomnianej dyrektywie bardziej rygorystycznych warunków dotyczących zgodności z prawem przetwarzania danych wrażliwych, wymóg bezwzględnej niezbędności należy interpretować w świetle zasad ustanowionych w jej art. 4 i 8 [19].

45. Wymaga to w szczególności zbadania bezwzględnej niezbędności zbierania danych wrażliwych w świetle celów i powodów tego zbierania, z poszanowaniem zasad ograniczenia celów i minimalizacji danych [20], przy czym ta ostatnia zasada wyraża zasadę proporcjonalności [21].

46. W tym względzie, po pierwsze, jak wynika z motywu 26 dyrektywy 2016/680, wymóg niezbędności jest spełniony, gdy cel zamierzony w ramach przetwarzania danych nie może zostać racjonalnie osiągnięty w sposób równie skuteczny za pomocą innych środków, w mniejszym stopniu naruszających prawa podstawowe osób, których dane dotyczą, zwłaszcza prawo do poszanowania życia prywatnego i prawo do ochrony danych osobowych, zagwarantowane w art. 7 i 8 Karty. W szczególności, biorąc pod uwagę wzmocnioną ochronę osób w zakresie przetwarzania danych wrażliwych, administrator powinien upewnić się, że cel ten nie może zostać osiągnięty poprzez odniesienie się do kategorii danych innych niż kategorie wymienione w art. 10 tej dyrektywy [22].

47. Po drugie, mając na względzie istotne ryzyko, jakie stanowi przetwarzanie danych wrażliwych dla praw i wolności osób, których dane dotyczą, w szczególności w kontekście zadań właściwych organów wykonywanych dla celów wskazanych w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2016/680, wymóg „bezwzględnej niezbędności” oznacza konieczność uwzględnienia szczególnego znaczenia celu, jaki to przetwarzanie ma osiągnąć. Takie znaczenie można ocenić między innymi przy uwzględnieniu samego charakteru zamierzonego celu, w szczególności okoliczności, że przetwarzanie służy konkretnemu celowi związanemu z zapobieganiem czynom zabronionym lub zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego wykazującym określony poziom istotności, z karaniem za popełnienie takich przestępstw lub z ochroną przed takimi zagrożeniami, a także w świetle szczególnych okoliczności, w jakich to przetwarzanie jest dokonywane [23].

18 Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 118.

19 Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 121.

20 Zobacz podobnie wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 122–125.

21 Zobacz wyrok z dnia 30 stycznia 2024 r., Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politsia” pri MVR – Sofia (C-118/22, EU:C:2024:97, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).

22 Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 126.

23 Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 127.

48. Po trzecie, Trybunał orzekł już, że istnienie takiej „bezwzględnej niezbędności" przetwarzania danych wrażliwych można ustalić jedynie w świetle wszystkich istotnych okoliczności, takich jak w szczególności charakter i waga przestępstwa, o którego popełnienie podejrzewa się zainteresowaną osobę w karnym postępowaniu głównym, szczególne okoliczności tego przestępstwa, ewentualny związek wspomnianego przestępstwa z innymi toczącymi się postępowaniami, wcześniejsze sprawy sądowe lub indywidualny profil danej osoby [24].

49. W odniesieniu do wagi przestępstwa pragnę zauważyć, że należy również wziąć pod uwagę specyfikę zadań organów policji. Jak podkreślił Trybunał w wyroku Bezirkshauptmannschaft Landeck, uznanie, że tylko zwalczanie *poważnej przestępczości* może uzasadniać wgląd do danych wrażliwych, ograniczałoby uprawnienia dochodzeniowe właściwych organów w rozumieniu dyrektywy 2016/680 w odniesieniu do *ogólnie pojętej przestępczości*. Zdaniem Trybunału zwiększyłoby to ryzyko bezkarności w przypadku takich przestępstw, biorąc pod uwagę znaczenie, jakie te dane mogą mieć w kontekście postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw. Takie ograniczenie naruszałoby zatem szczególny charakter zadań wykonywanych przez te organy w celach określonych w art. 1 ust. 1 tej dyrektywy, podkreślony w jej motywach 10 i 11, i szkodziłoby celowi realizacji przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii, który prześwieca wspomnianej dyrektywie [25].

50. I tak, co do zasady okoliczność, że przestępstwo nie jest kwalifikowane jako „poważne", nie może sama w sobie uzasadniać wykluczenia bezwzględnej niezbędności zbierania danych biometrycznych. W zależności bowiem raczej od charakteru przestępstwa niż jego wagi zbieranie tego rodzaju danych może okazać się niezbędne w celu stwierdzenia tego przestępstwa lub ustalenia jego sprawcy.

51. Jeżeli natomiast bezwzględna niezbędność zbierania danych biometrycznych nie ma za podstawę charakteru przestępstwa, musi ona opierać się na innych elementach.

c) Związek ze zbieraniem danych rozpatrywanym w postępowaniu głównym

1) Powody zbierania danych

52. Rząd francuski wskazał w uwagach na piśmie, że przedmiotem czynności zbierania danych identyfikacyjnych rozpatrywanych w postępowaniu głównym są w szczególności: porównanie odcisków palców ze śladami zebranymi podczas toczącego się postępowania przygotowawczego, identyfikacja osoby, której postawiono zarzuty w ramach toczącego się postępowania przygotowawczego w celu uniknięcia ryzyka homonimii lub kradzieży tożsamości, a także identyfikacja osoby w ramach zestawienia z innymi toczącymi się lub przyszłymi postępowaniami, na przykład w celu umożliwienia porównania odcisków palców ze śladami zebranymi podczas innych postępowań przygotowawczych [26].

[24] Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 132.

[25] Wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 97.

[26] Pragnę zauważyć, że w dyrektywie 2016/680 posłużono się określeniami „cele" (w szczególności w art. 1 ust. 1, art. 4 ust. 1 i art. 8) oraz „powody" (w art. 8 ust. 2). Jak zauważył rzecznik generalny G. Pitruzzella w opinii w sprawie Ministerstvo na vatreshnite raboti I (EU:C:2022:507, pkt 56), rozróżnienie między „celami" a „powodami" nie jest oczywiste. Niemniej jednak jego zdaniem celami zbierania danych są cele określone w art. 1 ust. 1 tej dyrektywy [zob. także podobnie wyrok z dnia 8 grudnia 2022 r., Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet (Cele przetwarzania danych osobowych – Postępowanie karne) (C-180/21, EU:C:2022:967, pkt 43, 44)]. Co się tyczy powodów, o których mowa w art. 8 ust. 2 wspomnianej dyrektywy, miałyby one być bardziej szczegółowe i powinny zostać doprecyzowane przez ustawodawstwo krajowe objęte zakresem stosowania tej dyrektywy.

53. Powody te są związane, po pierwsze, z wykorzystaniem danych zebranych w ramach konkretnego postępowania karnego, a po drugie, z przetwarzaniem do celów innych postępowań. Niezbędność takiego przetwarzania wynika wyraźnie z motywu 27 dyrektywy 2016/680 [27].

54. Należy zatem stwierdzić, że zbieranie danych biometrycznych jest stosowne i adekwatne w świetle wskazanych powodów [28]. Jego niezbędność zależy jednak w szczególności od jego zakresu stosowania, określonego w mającym zastosowanie ustawodawstwie.

2) Zakres stosowania zbierania danych

55. Jak wynika z postanowienia odsyłającego i uwag rządu francuskiego, brak jest zgody co do zakresu stosowania zbierania danych rozpatrywanego w postępowaniu głównym. Zdaniem sądu odsyłającego oficerowie policji sądowej mogą zbierać dane biometryczne każdej osoby, w odniesieniu do której istnieje „jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo” [29]. Natomiast zdaniem rządu francuskiego wspomniane zbieranie danych może odnosić się, po pierwsze, do osób, względem których istnieją nie zwykłe podejrzenia, lecz poważne lub spójne poszlaki uprawdopodobniające, że mogły one uczestniczyć jako sprawcy lub współsprawcy w popełnieniu zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, a po drugie, do osób, których jednoznaczna identyfikacja okazuje się niezbędna [30].

56. Ten brak zgody skłania mnie do zbadania dwóch aspektów rozpatrywanego ustawodawstwa krajowego: etapu postępowania, na którym dokonuje się zbierania danych (w tym przypadku bez formalnego przedstawienia zarzutów osobie, której dane dotyczą), oraz zakresu tego zbierania.

57. W pierwszej kolejności, co się tyczy etapu postępowania, uważam, że powody zbierania danych biometrycznych oznaczają, że może ono odbywać się we wczesnym stadium postępowania przygotowawczego. Ograniczenie tej możliwości do stadium przedstawienia zarzutów osobie, której dane dotyczą, byłoby sprzeczne z niektórymi celami określonymi w art. 1 dyrektywy 2016/680.

58. W rzeczywistości, jak podkreślił Trybunał w wyroku Ministerstvo na vatreshnite raboti I, o ile mogą istnieć poważne podstawy, by przypuszczać, że dana osoba popełniła czyn zabroniony uzasadniający przedstawienie jej zarzutów, co zakłada, że zgromadzono już wystarczające dowody udziału tej osoby w przestępstwie, o tyle może być tak, że w niektórych przypadkach zbieranie danych biometrycznych nie odpowiada żadnej konkretnej konieczności związanej z prowadzonym postępowaniem karnym [31].

[27] Zobacz także wyrok z dnia 8 grudnia 2022 r., Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet (Cele przetwarzania danych osobowych – Postępowanie karne) (C-180/21, EU:C:2022:967, pkt 55).

[28] W odniesieniu do przetwarzania danych biometrycznych w ramach innych postępowań zob. wyrok z dnia 30 stycznia 2024 r., Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politsia” pri MVR – Sofia (C-118/22, EU:C:2024:97, pkt 56).

[29] Zobacz pkt 16 niniejszej opinii.

[30] Rząd francuski opiera się na przepisach prawa francuskiego, których nie ujęto w postanowieniu odsyłającym, lecz które wydają się mieć związek z „zasadami właściwymi dla każdej z tych baz”, o których mowa w art. 55-1 akapit drugi kodeksu postępowania karnego (zob. przypis 14 do niniejszej opinii).

[31] Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 131.

59. Podkreślę także, że ustawodawstwo karne pozostaje w kompetencji państw członkowskich [32]. W szczególności różne fazy postępowania karnego oraz związane z nimi prawa i gwarancje danej osoby mogą się różnić w zależności od państwa członkowskiego. Wynika z tego, że element ten nie może być decydujący dla celów wykładni art. 10 dyrektywy 2016/680.

60. Wykładni tej nie podważa art. 6 dyrektywy 2016/680. Przepis ten ustanawia bowiem obowiązek dokonania w stosownym przypadku i w miarę możliwości rozróżnienia między danymi osobowymi poszczególnych kategorii osób, których dane dotyczą, tak aby nie ingerować w podstawowe prawo do ochrony ich danych osobowych w taki sam sposób [33]. Przepis ten nie ma natomiast na celu określenia kategorii osób, których dane mogą być zbierane [34].

61. W drugiej kolejności, co się tyczy zakresu zbierania danych biometrycznych rozpatrywanego w postępowaniu głównym, przypominam, że w ramach postępowania prejudycjalnego Trybunał będzie mógł jedynie określić wynikające z prawa Unii warunki, do których poszanowania zobowiązane jest prawo krajowe, ponieważ określenie mających zastosowanie przepisów prawa krajowego oraz ich wykładnia należą do wyłącznej właściwości sądów krajowych [35].

62. W każdym razie jestem zdania, że nawet zakres stosowania ustawodawstwa dotyczącego zbierania danych biometrycznych, na który powołuje się rząd francuski, mimo że ograniczony do występków zagrożonych karą pozbawienia wolności, jest szeroki [36], co pozwala w szczególności na zbieranie danych każdej osoby, której jednoznaczna identyfikacja okazuje się niezbędna, i to niezależnie od charakteru i wagi danego przestępstwa.

3) Obowiązek dokonania przez właściwy organ oceny bezwzględnej niezbędności zbierania danych

63. Pomimo tego szerokiego zakresu, w przeciwieństwie do ustawodawstwa bułgarskiego rozpatrywanego w sprawie, w której zapadł wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, z ustawodawstwa francuskiego wynika, że organy policyjne nie mają obowiązku zbierania danych w odniesieniu do każdej osoby objętej zakresem stosowania tego ustawodawstwa oraz że – wprost przeciwnie – to zbieranie danych podlega ocenie tych organów w każdym konkretnym przypadku z osobna [37].

64. Aby ten zakres uznania był zaś zgodny z wymogami dyrektywy 2016/680, ustawodawstwo francuskie powinno przewidywać obowiązek dokonania przez właściwe organy oceny bezwzględnej niezbędności zebrania danych biometrycznych osób, których dane dotyczą [38].

[32] Wyrok z dnia 8 lipca 2010 r., Sjöberg i Gerdin (C-447/08 i C-448/08, EU:C:2010:415, pkt 49).

[33] Zobacz podobnie wyroki: Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 83; Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 100.

[34] Zobacz podobnie wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 84.

[35] Wyroki: z dnia 16 marca 1978 r., Oehlschläger (104/77, EU:C:1978:69, pkt 4); z dnia 7 listopada 2024 r., ERB New Europe Funding II (C-178/23, EU:C:2024:943, pkt 21 i przytoczone tam orzecznictwo).

[36] Zobacz podobnie wyrok ETPC z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie M.K. przeciwko Francji, CE:ECHR:2013:0418JUD001952209, § 41. Przepis ustawodawstwa francuskiego rozpatrywany w owej sprawie jest równoważny art. R. 40-38-2 ust. 3 kodeksu postępowania karnego, który zdaniem rządu francuskiego ma znaczenie w niniejszej sprawie (zob. przypis 14 do niniejszej opinii).

[37] Zobacz pkt 37 niniejszej opinii. Zobacz także opinia rzecznika generalnego J. Richarda de la Toura w sprawie Policejní prezidium (Przechowywanie danych biometrycznych i genetycznych) (C-57/23, EU:C:2025:132, pkt 43), w której porównał on ustawodawstwo czeskie rozpatrywane w tej sprawie – przewidujące, że organy policji mają jedynie możliwość dokonania pobrania danych – z bułgarskim uregulowaniem rozpatrywanym w sprawie zakończonej wyrokiem Ministerstvo na vatreshnite raboti I.

[38] Zobacz opinia rzecznika generalnego J. Richarda de la Toura w sprawie Policejní prezidium (Przechowywanie danych biometrycznych i genetycznych) (C-57/23, EU:C:2025:132, pkt 44). W przeciwieństwie do ustawodawstwa francuskiego rozpatrywanego w niniejszej sprawie (zob. pkt 66 i 67 niniejszej opinii) rzecznik generalny J. Richard de la Tour podkreślił, że ustawodawstwo czeskie nie przewiduje obowiązku przeprowadzenia przez właściwe organy oceny bezwzględnej niezbędności zbierania danych biometrycznych osób, których dane dotyczą.

65. Trybunał orzekł już bowiem, że jedynie do właściwych organów należy upewnienie się, czy kryterium to zostało spełnione [39].

66. W niniejszej sprawie z uwag rządu francuskiego wynika, że art. 6 i 88 loi n° 78-17 du 6 janvier 1978, relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés (ustawy nr 78-17 z dnia 6 stycznia 1978 r. o informatyce, danych i swobodach) [40] transponują art. 10 dyrektywy 2016/680, przejmując wyraźnie ujęte w niej kryterium bezwzględnej niezbędności. Rząd ten dodaje, że zbieranie danych biometrycznych na podstawie art. 55-1 kodeksu postępowania karnego nie może naruszać tych przepisów ustawowych.

67. Gdyby tak było, te krajowe ramy prawne można by interpretować w ten sposób, że zobowiązują one właściwy organ do dokonania oceny „bezwzględnej niezbędności" zbierania, którego organ ów dokonuje.

68. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę podział zadań między Trybunałem a sądem odsyłającym, do tego ostatniego będzie należało upewnienie się, że tak rzeczywiście jest, w szczególności w ramach wywiązania się ze spoczywającego na nim obowiązku dokonywania wykładni prawa krajowego w możliwie najszerszym zakresie zgodnie z brzmieniem i celem dyrektywy 2016/680 [41].

69. W świetle okoliczności sporu w postępowaniu głównym dotyczącego zebrania danych biometrycznych osoby zatrzymanej w związku z organizacją niedozwolonego zgromadzenia i z udziałem w tym zgromadzeniu sąd odsyłający powinien również upewnić się, że stosowanie prawa przez właściwy organ pozostaje zgodne z wymogami dyrektywy 2016/680 [42].

70. W świetle powyższych rozważań proponuję, aby na pytanie pierwsze odpowiedzieć, iż art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym zezwalającym na zbieranie danych biometrycznych każdej osoby, w odniesieniu do której istnieje jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo, pod warunkiem że przepisy te przewidują obowiązek dokonania przez właściwy organ oceny bezwzględnej niezbędności każdego zebrania danych.

B. W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego

71. Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy właściwy organ jest zobowiązany uzasadnić decyzję o zebraniu danych biometrycznych w świetle wymogu bezwzględnej niezbędności wynikającego z art. 10 dyrektywy 2016/680.

72. Moim zdaniem taki obowiązek wynika z wyroków Ministerstvo na vatreshnite raboti II oraz Bezirkshauptmannschaft Landeck i nie widzę powodu, aby odstąpić od tego orzecznictwa.

[39] Zobacz wyrok z dnia 28 listopada 2024 r., Ministerstvo na vatreshnite raboti (Rejestracja danych biometrycznych i genetycznych II) (C-80/23, zwany dalej „wyrokiem Ministerstvo na vatreshnite raboti II", EU:C:2024:991, pkt 57).

[40] Przepisy te zostały przyjęte rozporządzeniem nr 2018-1125 z dnia 12 grudnia 2018 r. (art. 1). Pragnę jednak zauważyć, że wspomniane przepisy nie zostały odzwierciedlone w postanowieniu odsyłającym.

[41] Wyroki: z dnia 10 kwietnia 1984 r., von Colson i Kamann (14/83, EU:C:1984:153, pkt 26); z dnia 30 kwietnia 2025 r., Nastolo (C-370/24, EU:C:2025:300, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo). Zobacz także, w odniesieniu do dyrektywy 2016/680, wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 133.

[42] Zobacz podobnie opinia rzecznika generalnego J. Richarda de la Toura w sprawie Ministerstvo na vatreshnite raboti (Przechowywanie danych biometrycznych i genetycznych II) (C-80/23, EU:C:2024:513, pkt 49). Zobacz także, w odniesieniu do przesłanek stosowania oraz skutecznego wykonania przepisów prawa krajowego, wyrok z dnia 23 kwietnia 2009 r., Angelidaki i in. (od C-378/07 do C-380/07, EU:C:2009:250, pkt 164 i przytoczone tam orzecznictwo).

73. W sprawie, w której zapadł wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti II, powstała kwestia, czy w sytuacji gdy ustawodawstwo krajowe nie przewiduje obowiązku weryfikacji i wykazania przez właściwy organ, czy zebranie danych wrażliwych jest bezwzględnie niezbędne zgodnie z art. 10 dyrektywy 2016/680, poszanowanie takiego obowiązku może zostać zapewnione przez sąd, do którego ten właściwy organ zwrócił się dla celów przymusowego wykonania wspomnianego zebrania danych [43].

74. W odpowiedzi Trybunał orzekł, że w braku obowiązku przeprowadzenia przez właściwy organ na mocy prawa krajowego oceny „bezwzględnej niezbędności" przetwarzania, którego organ ten dokonał lub którego zamierza dokonać, sąd, do którego zwrócono się o rozpatrzenie takiego przetwarzania danych osobowych dokonanego przez ten właściwy organ, nie może zamiast niego zapewnić poszanowania obowiązku ciążącego na owym organie na mocy art. 10 dyrektywy 2016/680 [44].

75. Nawet jeśli Trybunał nie wspomniał wyraźnie o obowiązku uzasadnienia, taki obowiązek wynika moim zdaniem z tego wyroku.

76. W pierwszej kolejności, zgodnie z art. 54 dyrektywy 2016/680, stanowiącym wyraz art. 47 Karty, państwa członkowskie zapewniają osobie, której dane dotyczą, prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, jeżeli osoba ta uważa, iż jej prawa ustanowione w przepisach przyjętych na podstawie tej dyrektywy zostały naruszone wskutek przetwarzania jej danych osobowych w sposób niezgodny z tymi przepisami.

77. W drugiej kolejności zgodnie z orzecznictwem prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zagwarantowane w art. 47 Karty, wymaga co do zasady, by zainteresowany miał możliwość zapoznania się z powodami wydanej wobec niego decyzji, czy to poprzez lekturę samej decyzji, czy to poprzez poinformowanie go o tych powodach, co pozwoli zainteresowanemu na obronę jego praw w najlepszych możliwych warunkach oraz na podjęcie w sposób w pełni świadomy decyzji, czy celowe jest wniesienie sprawy do właściwego sądu, a sądowi w pełni umożliwi dokonanie kontroli zgodności z prawem tej decyzji [45].

78. Zakłada to w sposób konieczny – jako że Trybunał stwierdził, że sąd nie może zastąpić właściwego organu w zakresie badania bezwzględnej niezbędności zbierania danych – prawo do tego, by następnie sąd dokonał oceny tego badania.

79. O ile prawo to nie jest prawem bezwzględnym i zgodnie z art. 52 ust. 1 Karty dopuszcza się wprowadzenie ograniczeń tego prawa, o tyle jest tak pod warunkiem, że ograniczenia te są przewidziane w ustawie, szanują istotę tych praw i wolności oraz, w zgodzie z zasadą proporcjonalności, są one konieczne i rzeczywiście odpowiadają celom interesu ogólnego uznanym przez Unię lub potrzebom ochrony praw i wolności innych osób [46].

[43] Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti II, pkt 52.

[44] Wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti II, pkt 57.

[45] Wyrok z dnia 8 maja 2019 r., PI (C-230/18, EU:C:2019:383, pkt 78 i przytoczone tam orzecznictwo). Zobacz także wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 118.

[46] Wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 119 i przytoczone tam orzecznictwo. Zobacz także podobnie motyw 104 dyrektywy 2016/680.

80. Rządy, które wzięły udział w rozprawie, podniosły, że nałożenie na właściwe organy obowiązku uzasadnienia każdej decyzji wydanej na mocy art. 10 dyrektywy 2016/680 wpłynęłoby na prawidłowy przebieg postępowań przygotowawczych oraz na zwalczanie przestępczości. Nawet jeśli cele te są celami interesu ogólnego, uważam, że rozpatrywane ograniczenie prawa do skutecznego środka prawnego nie jest ograniczone do tego, co ściśle konieczne.

81. W pierwszej kolejności, skoro rozpatrywane zbieranie danych nie ma charakteru systematycznego, nie wydaje mi się, by obowiązek uzasadnienia stanowił dla właściwych organów nadmierne obciążenie. Ponadto, jeśli właściwe organy powinny dysponować pewnym zakresem uznania w odniesieniu do osiągnięcia celów określonych w art. 1 ust. 1 dyrektywy 2016/680, to przewidziany w art. 10 tej dyrektywy obowiązek uzasadnienia ich decyzji jest tym bardziej istotny.

82. W drugiej kolejności, jak zauważył w istocie Trybunał w wyroku Bezirkshauptmannschaft Landeck, art. 13 ust. 1 i 2 dyrektywy 2016/680 w związku z jej art. 54 nakłada obowiązek informowania osoby, której dane dotyczą. O ile art. 13 ust. 3 tej dyrektywy pozwala państwom członkowskim na przyjęcie aktów prawnych pozwalających opóźnić, ograniczyć, a nawet pominąć informowanie osoby, której dane dotyczą, o tyle uregulowanie krajowe, które wyklucza całkowicie wszelkie prawo do informowania, nie jest zgodne z prawem Unii [47].

83. W tym względzie, w odpowiedzi na pytanie zadane przez Trybunał na rozprawie, rządy francuski i czeski podniosły, że wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck nie ma zastosowania do niniejszej sprawy, ponieważ wyrok ten dotyczy uprzedniej kontroli przez sąd lub niezależny organ administracyjny dostępu organów policyjnych do danych zawartych w telefonie komórkowym osoby, której dane dotyczą.

84. Mam jednak wątpliwości co do istotności tych argumentów. Przede wszystkim moim zdaniem obowiązek uzasadnienia jest tym bardziej konieczny, gdy zbieranie danych nie podlega uprzedniej kontroli. Następnie pragnę zauważyć, że o ile telefon komórkowy może oczywiście zawierać dane wrażliwe w rozumieniu art. 10 dyrektywy 2016/680 [48], o tyle wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck nie dotyczy konkretnie tego rodzaju danych. Wynika z tego, że obowiązek uzasadnienia wynikający z tego wyroku ma zastosowanie a fortiori do okoliczności niniejszej sprawy, dotyczącej zbierania danych wrażliwych.

85. Wreszcie, jak słusznie zauważyła Komisja, odpowiadając na to samo pytanie zadane przez Trybunał, z art. 4 ust. 4 dyrektywy 2016/680 wynika, że właściwy organ powinien być w stanie wykazać w szczególności niezbędność dokonywanego przez siebie przetwarzania danych. Tę zasadę odpowiedzialności, która jest również przewidziana w art. 5 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2016/679 [49], należy interpretować w świetle art. 54 tej dyrektywy. Wynika z tego, że obowiązek uzasadnienia wynika z ogólnej systematyki wspomnianej dyrektywy.

86. W trzeciej kolejności, jak wynika z utrwalonego orzecznictwa, zakres obowiązku uzasadnienia zależy od szczególnych okoliczności danej sytuacji [50]. O ile w szczególności w odniesieniu do przestępstw mniejszej wagi niezbędne może okazać się bardziej szczegółowe uzasadnienie, o tyle w przypadku poważnej przestępczości uzasadnienie może być zwięzłe. Ponadto, co się tyczy

47 Wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 120, 121 i przytoczone tam orzecznictwo.

48 Wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 94.

49 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. 2016, L 119, s. 1). Zobacz, w odniesieniu do art. 5 ust. 2 tego rozporządzenia, w szczególności wyrok z dnia 27 lutego 2025 r., Amt der Tiroler Landesregierung (C-638/23, EU:C:2025:127, pkt 33).

50 Wyrok z dnia 28 lipca 2011 r., Agrana Zucker (C-309/10, EU:C:2011:531, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

przestępstw, w odniesieniu do których wyraźnie konieczne jest zidentyfikowanie sprawcy, takich jak włamanie, nie wykluczam, że bezwzględna niezbędność zebrania danych biometrycznych może zostać wywiedziona z całości elementów akt sprawy. Osoba, której dane dotyczą, może bowiem łatwo zrozumieć przyczyny tej ingerencji w jej prawa do poszanowania życia prywatnego i do ochrony danych osobowych.

87. Natomiast powód, dla którego zbieranie danych biometrycznych osoby podejrzanej o udział w niedozwolonym zgromadzeniu byłoby absolutnie konieczne, w szczególności gdy jej tożsamość nie budzi żadnych wątpliwości, nie jest oczywisty, przynajmniej do celów tego konkretnego postępowania. W takiej sytuacji właściwy organ powinien zatem odpowiednio uzasadnić swoją decyzję, tak aby zainteresowana osoba mogła zrozumieć powody takiego zebrania danych, przy czym zwykłe odesłanie do całości elementów akt sprawy nie może co do zasady wystarczyć [51].

88. W konsekwencji proponuję, aby na pytanie drugie odpowiedzieć, iż art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które nie nakładają na właściwy organ obowiązku odpowiedniego uzasadnienia w każdym indywidualnym przypadku powodu, dla którego zebranie danych identyfikacyjnych jest bezwzględnie niezbędne.

C. W przedmiocie trzeciego pytania prejudycjalnego

1. W przedmiocie dopuszczalności

89. Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym zezwalającym na odrębne ściganie i skazanie osoby, która odmówiła poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, nawet jeśli nie była ona ścigana ani skazana za przestępstwo, które stanowiło podstawę zastosowania środka polegającego na zebraniu danych identyfikacyjnych.

90. Zdaniem rządu francuskiego pytanie to jest niedopuszczalne, ponieważ dyrektywa 2016/680 nie zawiera przepisów dotyczących przestępstwa polegającego na odmowie poddania się zebraniu danych osobowych. Wynikałoby z tego, że skazanie to nie jest objęte zakresem stosowania tej dyrektywy ani, w konsekwencji, prawa Unii.

91. Ponadto rząd ten i Komisja podnoszą, że sąd odsyłający nie wskazuje powodów, dla których przepisy dyrektywy 2016/680 mogłyby mieć wpływ na samoistne skazanie.

92. W tym względzie pragnę przypomnieć, że zgodnie z art. 94 lit. c) regulaminu postępowania przed Trybunałem wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym powinien zawierać omówienie powodów, dla których sąd odsyłający rozpatruje kwestię wykładni lub ważności określonych przepisów prawa Unii, jak również związku, jaki dostrzega on między tymi przepisami a uregulowaniami krajowymi, które znajdują zastosowanie w postępowaniu głównym.

[51] Zobacz podobnie wyroki: z dnia 8 maja 2019 r., PI (C-230/18, EU:C:2019:383, pkt 78, 91 i przytoczone tam orzecznictwo); z dnia 16 lutego 2023 r., HYA i in. (Uzasadnienie zezwolenia na kontrolowanie rozmów telefonicznych) (C-349/21, EU:C:2023:102, pkt 59–61).

Omówienie to powinno umożliwić Trybunałowi zbadanie, oprócz dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, jego właściwości do udzielenia odpowiedzi na zadane pytanie [52].

93. Chociaż zgadzam się ze stwierdzeniem, że sąd odsyłający nie wyjaśnia, w jaki sposób wspomniane przepisy dyrektywy 2016/680 mogłyby mieć wpływ na samoistne skazanie, to uważam, że taki związek można wywieść ze wszystkich informacji zawartych w aktach sprawy, którymi dysponuje Trybunał, a także z orzecznictwa – co naświetlę poniżej.

94. Ponadto pragnę zauważyć, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, w sytuacji gdy nie jest oczywiste, że wykładnia aktu prawa Unii nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem postępowania głównego, jak ma to miejsce w przypadku dyrektywy 2016/680 w niniejszej sprawie, zarzut, że akt ten nie ma zastosowania do postępowania głównego, należy do istoty pytania prejudycjalnego [53].

2. Co do istoty

a) Zastosowanie dyrektywy 2016/680 do samoistnego skazania

95. Przede wszystkim pragnę uściślić, że samoistne skazanie nie wynika z transpozycji do prawa francuskiego art. 10 dyrektywy 2016/680. Jak bowiem słusznie podnosi rząd francuski, dyrektywa ta nie zawiera żadnego przepisu w tym przedmiocie.

96. Nie oznacza to jednak koniecznie, że samoistne skazanie znajduje się poza zakresem stosowania prawa Unii [54]. Aby bowiem przepis krajowy był objęty zakresem stosowania tego prawa, nie jest konieczne, by ustawodawca krajowy zamierzał je wdrożyć – cel ten wynika właśnie z konkretnego zastosowania środka krajowego [55].

97. Następnie zakres stosowania dyrektywy 2016/680 został określony w jej art. 2 ust. 1, który przewiduje, że dyrektywa ta „ma zastosowanie do przetwarzania danych osobowych przez właściwe organy do celów określonych w [jej] art. 1 ust. 1”, a konkretnie między innymi do „zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych”.

[52] Wyrok z dnia 6 marca 2014 r., Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, pkt 19). Zobacz także wyrok Ministerstvo na vatreshnite raboti I, pkt 55.

[53] Wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 67 i przytoczone tam orzecznictwo.

[54] Zobacz, w odniesieniu do transpozycji dyrektyw jako takiej i stosowania prawa Unii, wyrok z dnia 26 lutego 2013 r., Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, pkt 28).

[55] Zobacz M. Safjan, D. Düsterhaus, A. Guérin, La Charte des droits fondamentaux de l’Union européenne et les ordres juridiques nationaux, de la mise en œuvre à la mise en balance, *Revue trimestrielle de droit européen*, 2016, s. 221.

98. Oznacza to w konsekwencji, że HW został skazany w związku z tym, że sprzeciwiał się czynności objętej zakresem stosowania dyrektywy 2016/680. Można zatem uznać, że miała miejsce „próba" przetwarzania danych osobowych przez oficerów policji sądowej, która nie powiodła się z powodu odmowy ze strony HW, przy czym próba ta jest objęta zakresem stosowania tej dyrektywy [56].

99. Wreszcie pragnę uściślić, że samoistne skazanie może być dozwolone tylko wtedy, gdy zamierzone przez właściwe organy zbieranie danych, któremu sprzeciwia się osoba, której dane dotyczą, jest zgodne z wymogami art. 10 dyrektywy 2016/680, w szczególności z wymogiem „bezwzględnej niezbędności". Wymogi, jakie dyrektywa ta nakłada na przetwarzanie danych objęte jej zakresem stosowania, są zatem warunkiem zgodności z prawem samoistnego skazania [57].

b) Czy dyrektywa 2016/680 stoi na przeszkodzie samoistnemu skazaniu?

100. Okoliczność, o której właśnie wspomniałem, jest również moim zdaniem jedynym kryterium wynikającym z dyrektywy 2016/680, które ma wpływ na samoistne skazanie: przed uznaniem oskarżonego winnym popełnienia przestępstwa odmowy poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych sąd krajowy powinien upewnić się, że gdyby doszło do tego zebrania, byłoby ono zgodne z art. 10 tej dyrektywy w związku z jej art. 4 ust. 1 lit. a)–c) [58] oraz art. 8 ust. 1 i 2.

101. Jestem natomiast zdania, że z punktu widzenia brzmienia tych przepisów dyrektywy 2016/680, a także jej celów [59] nic nie stoi na przeszkodzie, aby ustawodawca krajowy przewidział skazanie osoby, która odmówiła poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, nawet jeśli nie była ona ścigana lub skazana za przestępstwo, które stanowiło podstawę tego zebrania. Jak bowiem podnieśli wszyscy uczestnicy rozprawy, wymóg bezwzględnej niezbędności należy oceniać w momencie, w którym organy zamierzały dokonać zebrania danych. Niemniej jednak uważam, że konieczne są jeszcze dwa uściślenia.

102. Po pierwsze, właściwy organ pozostaje zobowiązany do dokonania oceny bezwzględnej niezbędności każdego kolejnego przetwarzania danych. Okoliczność, że osoba, której dane dotyczą, nie była ścigana, jest w szczególności istotnym kryterium dla ustalenia bezwzględnej niezbędności przechowywania jej danych [60].

103. Po drugie, uważam, że samoistne skazanie należy rozpatrywać w świetle art. 7 i 8 oraz art. 49 ust. 3 Karty.

[56] Zobacz podobnie wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 77. Trybunał orzekł, że próba uzyskania przez organy policyjne wglądu do danych zapisanych w telefonie komórkowym na potrzeby postępowania przygotowawczego w sprawach karnych wchodzi w zakres stosowania dyrektywy 2016/680. Zobacz także wyrok ETPC z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie Aycaguer przeciwko Francji (CE:ECHR:2017:0622JUD000880612), w którym ETPC stwierdził w § 35, że „skarżący nie jest obecnie wpisany do [bazy policyjnej], ponieważ odmówił poddania się ustawowemu obowiązkowi pobrania DNA. Został on jednak skazany w postępowaniu karnym z tego tytułu. Nie budzi kontrowersji to, że skazanie to stanowi ingerencję w prawo skarżącego do poszanowania jego życia prywatnego w rozumieniu art. 8 ust. 1 [europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej »EKPC«)]". Nawet jeśli mam świadomość, że zakres stosowania prawa Unii (a nawet Karty) różni się od zakresu stosowania EKPC, to z wyroku tego wynika, iż istnieje ścisły związek między zbieraniem danych a skazaniem za odmowę poddania się temu zbieraniu.

[57] Zobacz analogicznie wyrok z dnia 16 maja 2017 r., Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373, pkt 41, 63, 74).

[58] Zobacz, w odniesieniu do art. 4 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2016/680, wyrok Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 73.

[59] Mianowicie zapewnienia wysokiego stopnia ochrony danych osobowych osób fizycznych oraz przyczynienia się do tworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w Unii; zob. podobnie w szczególności motywy 2, 4, 7 i 15 dyrektywy 2016/680.

[60] Zobacz podobnie wyrok z dnia 30 stycznia 2024 r., Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politsia" pri MVR – Sofia (C-118/22, EU:C:2024:97, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo ETPC). Zobacz także pojęcie „przetwarzania" w art. 3 ust. 2 dyrektywy 2016/680, które obejmuje w szczególności zarówno zbieranie, jak i przechowywanie danych.

c) Artykuły 7 i 8 oraz art. 49 ust. 3 Karty

104. Zgodnie z wyjaśnieniami rządu francuskiego ustanowienie przestępstwa polegającego na odmowie poddania się czynnościom zebrania danych identyfikacyjnych ma w szczególności na celu penalizację zachowań utrudniających prawidłowy przebieg postępowania przygotowawczego.

105. O ile chodzi o cel interesu ogólnego uznany w prawie Unii, o tyle samoistne skazanie stanowi również ingerencję w prawa zagwarantowane w art. 7 i 8 Karty [61]. Zgodnie z art. 52 ust. 1 Karty takie skazanie musi zatem być zgodne z zasadą proporcjonalności.

106. Ponadto, ponieważ samoistne skazanie ma charakter karny, należy również uwzględnić art. 49 ust. 3 Karty, który przewiduje, że kary nie mogą być nieproporcjonalnie surowe w stosunku do czynu zabronionego pod groźbą kary.

107. Państwa członkowskie muszą bowiem przestrzegać zasady proporcjonalności przy wprowadzaniu w życie prawa Unii, także w braku harmonizacji przepisów Unii w dziedzinie mających zastosowanie sankcji, a w szczególności gdy przyjmują one sankcje o charakterze karnym [62].

108. Zasada proporcjonalności wymaga, po pierwsze, aby nałożona sankcja odpowiadała wadze naruszenia, i po drugie, aby przy określaniu sankcji, a także ustalaniu kwoty grzywny zostały uwzględnione indywidualne okoliczności danego przypadku [63].

109. Wśród tych okoliczności należy moim zdaniem wziąć pod uwagę w szczególności zachowanie i profil osoby, której dane dotyczą, jej wcześniejsze sprawy sądowe, wagę przestępstwa, które uzasadniało zebranie jej danych, oraz kontekst samoistnego skazania.

110. Co się tyczy tego ostatniego aspektu, jak potwierdził rząd francuski na rozprawie, przestępstwo polegające na odmowie poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, jeśli zostanie stwierdzone, zostaje osądzone w tym samym czasie co przestępstwo „główne". W sprawie w postępowaniu głównym wydaje się bowiem, że uniewinnienie za udział w niedozwolonym zgromadzeniu i skazanie za odmowę poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych orzeczono jednocześnie w ramach wydania wyroku tribunal correctionnel de Paris (sądu karnego w Paryżu) z dnia 8 września 2021 r.

111. W tych okolicznościach należy zauważyć, że o ile skazanie za odmowę poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych może przyczynić się do prawidłowego przebiegu przyszłych postępowań, w szczególności w przypadku powrotu do przestępstwa, o tyle nie przyczynia się ono jednak do prawidłowego przebiegu toczącego się postępowania.

[61] Zobacz podobnie wyroki: Bezirkshauptmannschaft Landeck, pkt 77, 95; ETPC z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie Aycaguer przeciwko Francji, CE:ECHR:2017:0622JUD000880612, § 35.

[62] Wyrok z dnia 8 marca 2022 r., Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Bezpośrednia skuteczność) (C-205/20, EU:C:2022:168, pkt 31). Zobacz także wyrok z dnia 4 maja 2023 r., Agenția Națională de Integritate (C-40/21, EU:C:2023:367, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).

[63] Wyrok z dnia 4 października 2018 r., Link Logistik N&N (C-384/17, EU:C:2018:810, pkt 40–42, 45).

112. Wreszcie okoliczność, że osoby, której dane dotyczą, nie skazano za przestępstwo główne, również należy brać pod uwagę przy ustalaniu surowości sankcji za odmowę poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych. W tym względzie pragnę zauważyć, że zgodnie z wyjaśnieniami rządu francuskiego po uprawomocnieniu się orzeczenia uniewinniającego odciski i powiązane informacje są usuwane.

113. W konsekwencji proponuję, aby na pytanie trzecie odpowiedzieć, że art. 10 dyrektywy 2016/680 w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisowi krajowemu zezwalającemu na odrębne ściganie i skazanie osoby, która odmówiła poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, nawet jeśli osoba ta nie była ścigana ani skazana za przestępstwo, które stanowiło podstawę zastosowania środka polegającego na zebraniu danych identyfikacyjnych, pod warunkiem że zebranie to – gdyby do niego doszło – byłoby zgodne z wymogami wynikającymi z tych artykułów.

V. Wnioski

114. W świetle całości powyższych rozważań proponuję, aby na pytania prejudycjalne przedstawione przez cour d'appel de Paris (sąd apelacyjny w Paryżu, Francja) Trybunał odpowiedział w następujący sposób:

Artykuł 10 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW w związku z art. 4 ust. 1 lit. a)–c) oraz z art. 8 ust. 1 i 2 tej dyrektywy

należy interpretować w ten sposób, że:

– nie stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym zezwalającym na zbieranie danych biometrycznych każdej osoby, w odniesieniu do której istnieje jeden lub więcej wiarygodnych powodów, aby podejrzewać, że popełniła ona lub usiłowała popełnić przestępstwo, pod warunkiem że przepisy te przewidują obowiązek dokonania przez właściwy organ oceny bezwzględnej niezbędności każdego zebrania danych;

– stoi on na przeszkodzie przepisom krajowym, które nie nakładają na właściwy organ obowiązku odpowiedniego uzasadnienia w każdym indywidualnym przypadku powodu, dla którego zebranie danych identyfikacyjnych jest bezwzględnie niezbędne;

– nie stoi on na przeszkodzie przepisowi krajowemu zezwalającemu na odrębne ściganie i skazanie osoby, która odmówiła poddania się zebraniu danych identyfikacyjnych, nawet jeśli osoba ta nie była ścigana ani skazana za przestępstwo, które stanowiło podstawę zastosowania środka polegającego na zebraniu danych identyfikacyjnych, pod warunkiem że zebranie to – gdyby do niego doszło – byłoby zgodne z wymogami wynikającymi z tych artykułów dyrektywy 2016/680.